Geachte raadsleden,

Op 9 februari 2021 zijn bij de behandeling van de kadernota 2022 van WerkSaam en de overheveling van het Participatiebudget 2022 aan WerkSaam vragen gesteld over het ‘passend aanbod’ en over de tegenprestatie. Ik heb u toegezegd deze vragen schriftelijk te beantwoorden voor de raadsvergadering van 16 februari 2021.

Passend aanbod
D66 wil weten wat de gevolgen en de kosten voor de gemeente zijn als de wet passend aanbod wordt ingevoerd. Circa 30% van het klantenbestand is namelijk zorgklant. D66 wil weten hoe we dit gaan financieren en of we dit kunnen financieren als alle bijstandsgerechtigden straks verplicht een passend aanbod moet krijgen. Dit met het oog op de resterende 5% couleur locale.

Reactie:
Ik heb geen zicht op de (financiële) gevolgen van dit voorstel en deel uw zorg.

Het ‘passend aanbod’ maakt deel uit van het conceptwetsvoorstel om de Participatiewet te wijzigen in verband met het verbeteren van ondersteuning aan mensen die bijstand ontvangen en het aanpassen van de uitvoering van de taaleis. Dit voorstel moet nog langs de Tweede en Eerste Kamer. Het is onvoldoende bekend hoe deze wetswijziging er uit gaat zien en wat dit financieel betekent. Op 27 januari 2021 stuurde de VNG een reactie op het wetsvoorstel aan de minister (zie bijlage). Hierin gaat de VNG in op alle extra kosten die dit voorstel met zich meebrengt. De VNG verzoekt om een onafhankelijk onderzoek naar deze extra kosten en geeft aan dit niet te kunnen uitvoeren binnen het bestaande budget.

Als de wet wordt gewijzigd en dit gevolgen heeft voor de onderverdeling zoals wij die kennen tussen bijstandsgerechtigden die binnen nu en vijf jaar ontwikkelbaar zijn naar werk en zorgklanten, dan gaan wij hier in regionaal verband het gesprek over aan.

Tegenprestatie
De VVD wil weten waarom WerkSaam geen tegenprestatie oplegt en waarom hiervoor is gekozen en verzoekt om meer duidelijkheid hierover. De VVD wil weten wat WerkSaam doet voor de gemeente Hoorn.

Reactie
In Westfriesland wordt ingezet op werk, re-integratie en participatie. WerkSaam is verantwoordelijk voor het aan het werk helpen van bijstandsgerechtigden die binnen nu en vijf jaar ontwikkelbaar zijn naar werk. WerkSaam heeft hier verschillende instrumenten voor en zet deze in voor alle zeven Westfriese gemeenten. Dus ook voor Hoorn. Informatie over deze inzet staat is terug te vinden in:

- het huidige beleidsplan van WerkSaam
- de beleidsevaluatie die onlangs met de raad is gedeeld
- rapportages die periodiek met de raad worden gedeeld

Bij het opstellen van het huidige beleidsplan gaven de Westfriese gemeenteraden aan niet te voelen voor het opleggen van een tegenprestatie. In het huidige beleidsplan heeft WerkSaam daarom het volgende opgenomen:

6.3 Beleid Tegenprestatie
WerkSaam kan van cliënten die een uitkering ontvangen, verlangen daarvoor iets terug te doen voor de samenleving. WerkSaam maakt daarbij gebruik van het activiteitenaanbod van het regionale vrijwilligerswerk. De keuze voor de invulling van de tegenprestatie ligt in eerste instantie bij de cliënt zelf.

Gemeenten en WerkSaam kunnen mensen met een bijstandsuitkering vragen om naar vermogen een tegenprestatie te leveren in de vorm van een maatschappelijke activiteit. Deze activiteit moet beperkt zijn in omvang en mag geen bestaande arbeid verdringen. Het primaire doel is niet re-integratie, maar iets terug doen voor de samenleving in ruil voor de uitkering.

Voor WerkSaam is het belangrijk dat alle mensen participeren in de maatschappij. Wanneer participatie binnen de reguliere arbeidsmarkt niet mogelijk is zijn andere participatievormen zoals vrijwilligerswerk, een re-integratietraject en mantelzorg belangrijk. De tegenprestatie wordt pas ingezet als er geen sprake is van een van deze participatievormen en wordt dan ook alleen ingezet als sluitstuk. Van mensen die al participeren door middel van een re-integratietraject, vrijwilligerswerk of mantelzorg wordt geen tegenprestatie gevraagd. Van klanten die nog niet actief zijn in één van deze participatievormen, kan wel een tegenprestatie gevraagd worden. WerkSaam zet hierbij vooral in op het verleiden van mensen om een tegenprestatie te leveren; mensen worden gemotiveerd om zelf met initiatieven te komen en er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de talenten van mensen. Hiermee wordt zo veel mogelijk voorkomen dat WerkSaam mensen moet gaan dwingen.

Als WerkSaam wel een tegenprestatie vraagt, gelden de wettelijke kaders:
• de tegenprestatie geldt voor de duur van maximaal van 3 maanden;
• de omvang is maximaal 8 uur per week;
• de tegenprestatie wordt slechts één keer in een periode van 12 maanden verlangd.

Naast het zoeken van geschikte klussen, vergt de tegenprestatie een stuk organisatie en menskracht voor begeleiding en handhaving. In 2015 onderzocht WerkSaam de mogelijkheden om de tegenprestatie uit te voeren. De conclusie luidde dat er geen klussen waren die pasten binnen de wettelijke kaders:
• de tegenprestatie mag geen re-integratie zijn;
• moet kort zijn in duur en omvang;
• moet maatschappelijk nut hebben.

In de beleidsevaluatie staat dat WerkSaam bijstandsgerechtigden kan vragen om naar vermogen een tegenprestatie te leveren in de vorm van een maatschappelijke activiteit. WerkSaam vraagt geen tegenprestatie van diegenen die participeren via een re-integratietraject, vrijwilligerswerk of mantelzorg. Omdat de meesten participeren via een re-integratietraject, vrijwilligerswerk of mantelzorg wordt de tegenprestatie in de praktijk niet toegepast.

Tijdens de commissievergadering van 9 februari 2021 gaf ik aan dat ook eerder vragen zijn gesteld over de tegenprestatie. Het gaat om eerder gestelde artikel 36 vragen en eerder gestelde algemene vragen bij de algemene raadscommissie op 26 november 2019.

Artikel 36 vragen Hoornse Onafhankelijke Partij
Op 19 november 2019 stelde HOP vragen over de tegenprestatie en het mislukken van de Participatiewet. In de bijlage vindt u de beantwoording van deze vragen.

Vragen algemene raadscommissie 26 november 2019 over tegenprestatie
In deze algemene raadscommissie zijn bij de rondvraag vragen gesteld over de tegenprestatie:

Fractie VVD (de heer Y. Yousufi) stelt naar aanleiding van het plan van de Tweede Kamer om bijstandsgerechtigden in elke gemeente te verplichten om een zogenoemde tegenprestatie te gaan leveren, de volgende vragen:
- Wat is op dit moment het beleid als het gaat om wederkerigheid bij bijstandsgerechtigden?
- Op welke wijze gaat het college invulling geven aan voorstel van de Tweede Kamer omtrent het invoeren van een verplichte tegenprestatie bij bijstandsgerechtigden, en hoe gaat u de raad hierbij betrekken?

<u>Antwoord college</u>
Wethouder Al Mobayed antwoordt dat de gemeente Hoorn met de zeven Westfriese gemeenten en WerkSaam een beleidsplan heeft vastgesteld. Hierin is bepaald dat re-integratie en vrijwilligerswerk voorliggend zijn op de tegenprestatie. WerkSaam kan bijstandsgerechtigden dus al wel verplichten tot een tegenprestatie, maar re-integratie en vrijwilligerswerk wordt belangrijker

gevonden. N.a.v. de evaluatie van de Participatiewet en na besluitvorming in de Eerste en Tweede Kamer zal met WerkSaam en de zeven Westfriese gemeenten hier verder naar gekeken worden.

Ik vertrouw er op de vragen voldoende te hebben beantwoord.

Met vriendelijke groet,

Kholoud al Mobayed

GEMEENTE HOORN

Nieuwe Steen 1 | Postbus 603 | 1620 AR Hoorn
T 0229 252200 | www.hoorn.nl

STAD VAN DE GOUDEN EEUW

www.stadvandegoudeneeuw.nl | Proclaimer